

60 Večernji list, subota, 22. siječnja 2022.

ERIKA FATLAND

NORVEŠKA ANTROPOLOGINJA I AUTORICA FASCINANTNE KNJIGE 'SOVJETISTAN', U KOJOJ ČITATELJA VODI NA UZBUĐLJIVO PUTOVANJE KROZ POVIJEST I SADAŠNJOST SREDNJOAZIJSKIH DRŽAVA

Opća je pojava da se ljudi nakon velikih tragedija okreću jedni protiv drugih

Moja je majka također avanturistički nastrojena. Srednju školu pohađala je u SAD-u. Uvijek nas je ohrabivala da se upuštamo u pustolovine, a s obzirom na to da sam iz malog sela, oduvijek sam željela otići otamo, kaže naša sugovornica

Razgovarao
Branimir Pofuk

U izdanju TIM pressa i u prijevodu s norveškog Miše Grundlera u Hrvatskoj je nedavno objavljen fascinantan putopis Erika Fatland pod naslovom "Sovjetistan". Mlada norveška antropologinja u njoj nas vodi na uzbuđljivo putovanje kroz povijest, sadašnjost, krajolike i kulture srednjoazijskih država – Turkmenistana, Kazahstana, Tadžikistana, Kirgistana i Uzbekistana.

Ono što Eriku Fatland osobito zanima je naslijeđe Sovjetskog Saveza u tim bivšim sovjetskim republikama, od ekoloških katastrofa kao što je gotovo potpuno iščeznuće nekada velikog Aralskog jezera ili radijacijom zagađenog područja na kojem je testirano nuklearno naoružanje do promjena u mentalitetu i kulturi cijelih nekada izrazito nomadskih naroda koji su prošli kroz poneki uspješan i gomilu pogibeljnih i za milijune ljudi smrtonosnih sovjetskih društveno-političkih eksperimenata, projekata, seoba i crtanja granica na području starih carstava i bogatih kultura na Putu svile.

"Sovjetistan" je već doživio svu silu izdanja i prijevoda, a bilo bi sjajno kada bi hrvatsko izdanje što prije dobila i druga putopisna knjiga Erika Fatland "Granica", zbog koje je

putovala oko Rusije, uzduž njezinih sjevernih, istočnih, južnih i zapadnih granica, uz vrlo zanimljive izlete u zemlje koje s Rusijom graniče, uključujući čak i Sjevernu Koreju.

Treća knjiga Erika Fatland, koja postaje jedan od najintrigantnijih svjetskih putopisaca, zove se "Visina" u njoj nam predstavlja Himalaju i države koje se nalaze na tom "krovu svijeta", a intervju za Obzor autorica "Sovjetistana" dala nam je putem Zoroma iz Lisabona, u kojem već mjesecima uči portugalski i sprema se na put kroz povijest i sve krajeve nekadašnjeg prvog velikog Portugalskog kolonijalnog carstva.

Nalazimo vas u Portugalu, spremate se na Capo Verde, u Afriku, Indiju, Brazil... znači ti to da ste gotovi s Rusijom i njezinim susjedstvom?

One, nipošto nisam gotova s Rusijom, ali ne mogu pisati samo u Rusiji (smijeh).

ali ne mogu pisati samo u Rusiji (smijeh).

Odakle fascinacija Rusijom i bivšim Sovjetskim Savezom?

Fascinirana sam Rusijom i bivšim Sovjetskim Savezom već jako dugo. Studirala sam antropologiju i za svoj magistarski rad otišla sam u Beslan, u kojem sam proučavala posljedice talačke krize i tragedije koja se tamo dogodila 2004. godine kada su teroristi napali i zauzeli školu. Ali, to je bio Kavkaz, jedna sasvim posebna regija, a ja sam već tamo, na terenu, iskusila i shvatila činjenicu da Rusiju ne čine samo Rusi, kao što nisu činili ni bivši Sovjetski Savez, nego da je sastavljena od toliko različitih naroda i kultura. A narodi i kulture najudaljeniji od ruske kulture upravo su oni srednjoazijski. U Sovjetskom Savezu oni su prošli kroz goleme

društvene eksperimente i mene je zanimalo što je od svega toga ostalo nakon njegova raspada. Također, to je i za mene bilo potpuno nepoznato područje, bijela mrlja na karti, a dodatni razlog da podem upravo tamo bilo je i to što sam znala da sigurno neću na svakom koraku nailaziti na mlade zapadnjake s ruksacima.

Recite nam još malo o svom otkasku u Beslan i knjizi koju ste o tome napisali.

Otišla sam u Beslan na antropološki terenski rad 2007. godine i ostala tri mjeseca. U to je vrijeme sjeverni Kavkaz još uvijek bio područje na kojem su trajale antiterorističke operacije, kako su ih zvali Rusi. Mi smo to zvali Drugim čečenskim ratom. Zbog toga nije bilo lako otići tamo. Nakon mnogo pokušaja uspjela sam otići kao volonterka Crvenog križa,

